

PRAŽSKÁ KONZERVATOŘ

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA – CELKOVÁ SPECIFIKACE MATURITNÍ ZKOUŠKY

V souladu s § 24 odst. 1 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje ředitel školy kritéria a způsob hodnocení zkoušky profilové části maturitní zkoušky:

Hodnocení zkoušky se provádí podle klasifikační stupnice

- 1 – výborný
- 2 – chvalitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatečný
- 5 – nedostatečný

Dle ustanovení § 24 odst. 2 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, v případě zkoušek z českého jazyka a literatury tvoří hodnocení písemné práce 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu.

Český jazyk a literatura – písemná práce

Podoba písemné práce a průběh zkoušky

Písemnou práci z českého jazyka a literatury se rozumí samostatné vytvoření vlastního souvislého textu v českém jazyce.

Pro konání písemné práce stanovil ředitel školy jako způsob záznamu vytvářeného textu variantu rukopisnou.

Zadání pro písemnou práci jsou zpřístupněna bezprostředně po zahájení zkoušky.

Žák má na výběr z 6 zadání. Zvolí si 1 zadání. Pokud si žák do 20 minut od zahájení písemné zkoušky téma nezvolí, vylosuje si jedno téma ze stanovené nabídky témat.

Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání. Rozsah textu je 250 – cca 400 slov (minimální rozsah textu je dle platné legislativy 250 slov).

Celkový čas na vypracování textu je 180 minut (včetně času na výběr tématu).

Žáci mohou používat Pravidla českého pravopisu v knižní podobě a mají k dispozici kodifikaci Pravidel českého jazyka v aktuální elektronické podobě – v každé třídě školní tablet nastavený na Internetovou jazykovou příručku Ústavu českého jazyka Akademie věd ČR, určující současnou aktuální jazykovou normu.

Hodnocení písemné práce

V rámci hodnocení celé maturitní zkoušky z českého jazyka musí žák získat alespoň hodnocení „dostatečný“, a to v obou částech (písemná práce i ústní zkouška).

Pokud by u písemné práce neuspěl, koná zkoušku v opravném termínu.

Hodnocení písemné práce tvoří 40% a hodnocení ústní zkoušky 60% celkového hodnocení.

U maturitní písemné práce z českého jazyka se hodnotí:

schopnost žáka vytvořit souvislý text obsahující minimálně cca 250 slov podle zadaných kritérií, tj. dodržení zadaného tématu po obsahové stránce a současně požadovaného slohového útvaru v odpovídajícím funkčním stylu;

funkční užití jazykových prostředků s ohledem na jazykovou normu, tj. přiměřená, patřičně bohatá a spisovná slovní zásoba, zvládnutí zásad českého pravopisu a tvarosloví;

úroveň a správnost argumentace, stylistika, syntax, textová návaznost a její formální prostředky, kompozice

textu a jeho adekvátní členění.

Práce se dále neopravuje a hodnotí se jako nedostatečná, pokud naprosto nevyhovuje požadavku vytvoření textu podle zadaných kritérií, tzn. pokud naprosto nesplňuje zadané téma nebo slohový útvar. Práce se dále neopravuje a hodnotí se jako nedostatečná, pokud zjevně nedosahuje požadovaného minima cca 250 slov.

Bodové rozpětí jednotlivých kritérií:	0 – 5
Maximální možný získaný počet bodů v celé PP:	30
Minimální možný dostatečný počet bodů za PP:	11

Převedení bodů na známku:			
30 – 26 = 1	25 – 21 = 2	20 – 16 = 3	15 – 11 = 4

PP	ÚZ	Známka	PP	ÚZ	Známka	PP	ÚZ	Známka	PP	ÚZ	Známka
1	1	1	2	1	1	3	1	2	4	1	2
1	2	2	2	2	2	3	2	2	4	2	3
1	3	2	2	3	3	3	3	3	4	3	3
1	4	3	2	4	3	3	4	4	4	4	4

- výborný** Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
- Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
- Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují nebo jen ojediněle (0-1 chyby). Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
- Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu nevyskytují. Čtenářský komfort adresáta není narušován. Kompozice textu je precizní. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je velmi vyspělá. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.
- chvalitebný** Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
- Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle nebo jen v malé míře (2-3 chyby). Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
- Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují jen ojediněle. Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je srozumitelná. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.
- dobrý** Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně. Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
- Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu.
- Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se objevují nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby. Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta. Kompozice textu je v zásadě vyvážená. Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je v zásadě srozumitelná. Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.
- dostatečný** Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní. Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.

Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-8 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.

Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížená. Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta. Kompozice textu je spíše nahodilá. V členění textu se často vyskytují nedostatky. Argumentace je občas nesrozumitelná. Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta.

nedostatečný Text se nevztahuje k zadanému tématu nebo se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně. Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru nebo vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.

Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve velké míře (9 a více chyb). Chyby mají velký vliv na čtenářský komfort adresáta. Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.

Výstavba větných celku je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížená. Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. Kompozice textu je nepřehledná, nebo je text chaotický. V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky nebo je text nelogický. Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec.

Český jazyk a literatura – ústní zkouška

Podoba a průběh ústní zkoušky

Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut, samotná zkouška 15 minut.

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek z konkrétního literárního díla.

Součástí pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti studenta vztahující se k učivu o jazyce a slohu.

Studentský seznam obsahuje díla z těchto oblastí:

- světová a česká literatura do konce 18. století (min. 2 literární díla)
- světová a česká literatura 19. století (min. 3 literární díla)
- světová literatura 20. a 21. století (min. 4 literární díla)
- česká literatura 20. a 21. století (min. 5 literárních děl)

Pro svůj seznam maturitních zadání student vybírá dvacet literárních děl.

V seznamu budou minimálně 2 díla básnická, min. 2 díla prozaická a min. 2 divadelní hry. Seznam může obsahovat nejvýše dvě díla od stejného autora.

Pozn.: Podle vyhlášky 177/2009 Sb. v platném znění, §14b, odst. 2, žák odevzdá vlastní seznam literárních děl řediteli školy nejpozději do 31. března pro jarní zkušební období maturitní zkoušky.

Neodevzdá-li žák do stanoveného data vlastní seznam literárních děl, losuje si u ústní zkoušky profilové části z pracovních listů ke všem dílům obsaženým ve školním seznamu literárních děl.

Hodnocení ústní zkoušky

Posuzována jsou kritéria a oblasti hodnocení dle struktury ústní zkoušky. Součástí je hodnocení výpovědi z hlediska jazykových norem. Body jsou zaznamenány do tabulky pro záznam hodnocení ústní zkoušky. Klasifikace ústní zkoušky se opírá o bodovou škálu hodnocení.

U ústní maturitní zkoušky z českého jazyka se hodnotí znalost vybraného literárního díla a porozumění uměleckému textu, a to v širších kulturních literárních souvislostech, a schopnost žáka toto správně – i jazykově – interpretovat s přihlédnutím k těmto kategoriím:

znalost vybraného literárního díla a porozumění jeho sdělení a významu; určení lit. druhu a žánru, stylu, příp. specifického jazyku autora, tématu, motivů, charakteristiky postav atd.,

orientace studenta v kontextu celé autorovy tvorby, znalost témat, prostředí, motivů jeho dalších děl, příp. autorova specifického stylu/jazyka;

znalost užšího kontextu - příslušného literárního směru či skupiny, příslušných autorů a jejich hlavních děl, jejich charakteristika a společné rysy

znalost širšího literárního a obecně kulturního a dobového kontextu, příslušných autorů a děl, jejich správná a adekvátní charakteristika;

porozumění uměleckému textu zahrnující mj. téma, motiv, postavy, vyprávěcí způsoby, typy promluv, příp. veršovou výstavbu atd., rozpoznání a určení příp. tropů a figur aj. uměleckých jazykových prostředků a jejich využití a funkci v textu;

praktické a teoretické znalosti z oblasti českého jazyka, zahrnující lexikum (slovní zásobu), morfologii (tvarosloví) a syntax (skladbu), jakož i znalost pravidel českého pravopisu vč. interpunkce;

znalost základních funkčních stylů, slohových postupů a útvarů, jejich rozpoznání a užití ve vhodné komunikační situaci;

souvislý, jazykově správný spisovný mluvní projev a použití příslušné odborné literárněvědné terminologie.

Bodové rozpětí jednotlivých kritérií:	0 – 6
Maximální možný získaný počet bodů za ÚZK:	28
Minimální možný dostatečný počet bodů za ÚZK:	13

Převedení bodů na známku:		
28 – 25 = 1	24 – 21 = 2	20 – 17 = 3

- výborný** Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Samostatně tyto osvojené poznatky aplikuje a projevuje logické uvažování. Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. Pomoc zkoušejícího není nutná. Analýza textu je výborná. Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi. Argumentace je výborná. Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují. Projev je plynulý a vhodně strukturovaný.
- chvalitebný** Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů zkoušejícího uplatňuje osvojené poznatky. Jeho myšlení je vcelku správné a logické, ne však vždy tvořivé. Analýza textu je velmi dobrá. Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi. Argumentace je velmi dobrá. Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle. Při ústním projevu vykazuje menší nepřesnosti. Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se objevují ojediněle.
- dobrý** V osvojení požadovaných poznatků projevuje žák mezery. Také při aplikaci osvojených poznatků a dovedností se projevují nedostatky, které však dovede za pomoci zkoušejícího korigovat. Myšlení je méně tvořivé.

Analýza textu je dobrá.
Argumentace je dobrá.
Tvrzení jsou většinou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.
V ústním projevu má nedostatky ve správnosti a přesnosti.
Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury.

dostatečný V požadovaných poznacích projevuje žák výrazné nedostatky právě tak jako při aplikaci osvojených vědomostí a dovedností. Myšlení postrádá samostatnost, žák odpovídá na většinu otázek zkoušejícího správně, není však schopen propojit tyto znalosti v souvislostech.
Analýza textu je dostatečná.
Tvrzení jsou jen zčásti doložena konkrétními textovými pasážemi.
Argumentace je dostatečná.
Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. Ústní projev má výrazné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, není plynulý, i v jeho strukturaci se ve větší míře vyskytují nedostatky.

nedostatečný V požadovaných poznacích má žák závažné nedostatky, není schopen jejich aplikace. Myšlení postrádá logiku a samostatnost. Žák projevuje útržkovité znalosti, které neumí spojit do logického celku.
Analýza textu je nedostatečná.
Argumentace je nedostatečná.
Tvrzení nejsou nedostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.
Ústní projev má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti.
Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. Projev není plynulý, i v jeho strukturaci se ve vysoké míře vyskytují nedostatky.
Nebo
Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje.
Argumentace je nedostatečná.

doc. MgA. Ivo Kahánek, Ph.D.